

AZ UNIÓ KÜLÜGYI ÉS
BIZTONSÁGPOLITIKAI
FŐKÉPVISELŐJE

Brüsszel, 2018.6.13.
JOIN(2018) 17 final

KÖZÖS KÖZLEMÉNY AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**A tiltott tűzfegyverek, kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszer-
elleni uniós stratégia elemei
„A fegyverek biztosítása, a polgárok védelme”**

1. BEVEZETÉS

A tiltott tűzfegyverek, valamint kézi- és könnyűfegyverek (SALW) továbbra is hozzájárulnak az instabilitáshoz és erőszakhoz az Európai Unióban, az Unió közvetlen szomszédságában és a világ többi részén. A tiltott fegyverek elősegítik a globális terrorizmust és konfliktusokat, továbbá akadályozzák az Európai Unió fejlesztési, válságkezelési, humanitárius és stabilizációs erőfeszítéseit az Európai Unió szomszédságában található országok és Afrika egyes részein. Az Európai Unión belül a tiltott tűzfegyverek egyértelmű hatást gyakorolnak a belső biztonságra, mert elősegítik a szervezett bűnözést, és eszközöket biztosítanak a terroristáknak ahhoz, hogy támadásokat hajtsanak végre európai földön.

Az Egyesült Nemzetek főtitkárának 2016. évi „A kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelmének minden formája” című jelentése¹ szerint az elmúlt évtizedben háromszorosára nőtt a polgárháborúk száma a világon. A fegyveres konfliktus, amelyet gyakran táplál a tiltott kézi- és könnyűfegyverek elterjedése, meghatározó szerepet játszik abban, hogy közel 800 millió ember nem jut megfelelő táplálékhoz.

A tiltott tűzfegyverek lehetővé teszik a kábítószer-kereskedelmet és az emberkereskedelmet megfélemlítés és kényszerítés révén, szítják a városi bandák közötti területi vitákat, és elősegítik a terrorcselekményeket. Az európai terrortámadások rámutattak a szervezett bűnözés és a terrorizmus közötti kapcsolatra, nevezetesen a tűzfegyverek kereskedelme terén, és egyértelműen jelzik a bűnözés különböző területeit érintő multidimenzionális fenyegetést. Az Europol 2017. évi „A súlyos és szervezett bűnözésre vonatkozó fenyegetésvértékelés (SOCTA)” című dokumentuma² megjegyezte, hogy a dzsihádisták által a közelmúltban az Unióban és máshol, a fegyverkereskedelem tárgyát képező fegyverekkel végrehajtott terrortámadások rámutattak a tiltott kereskedelem halálos következményeire.

2005-ben az Európai Tanács elfogadta a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeres tiltott felhalmozása és kereskedelme elleni küzdelmet célzó uniós stratégiát³ a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme minden formájának megelőzéséről, leküzdéséről és megszüntetéséről szóló, 2001. július 20-án elfogadott ENSZ cselekvési program⁴ támogatására. A Bizottság 2015. évi európai biztonsági stratégiája⁵ szerint a terroristák és a súlyos szervezett bűnözésben érintett csoportok tevékenységének felszámolására irányuló átfogó célkitűzés keretében az egyik prioritás a tűzfegyverek tiltott kereskedelmének megszüntetése. Ezt követte a tűzfegyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata elleni uniós cselekvési terv⁶, továbbá a tűzfegyverek jogszerű megszerzésére és tartására vonatkozó uniós szabályozási keret⁷ felülvizsgálata.

---

¹ <https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2016/10/english.pdf>

² <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/>

³ Tanács, 5319/06, <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%205319%202006%20INIT>
⁴ A/CONF.192/15.

⁵ Az európai biztonsági stratégia, A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak (COM(2015) 185 final, 2015.4.28.).

⁶ Az európai biztonsági stratégia megvalósítása: uniós cselekvési terv a tűzfegyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata ellen, A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak (COM(2015) 624 final, 2015.12.2.).

⁷ A 91/477/EGK irányelv a fegyverek megszerzésének és tartásának ellenőrzéséről (HL L 256., 1991.9.13., 51. o.) és az Európai Parlament és a Tanács 258/2012/EU rendelete (2012. március 14.) az Egyesült Nemzeteknek a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményét kiegészítő, a tűzfegyverek, részeik, alkotóelemeik és a lőszeres tiltott gyártásáról és kereskedelméről szóló jegyzőkönyve (az ENSZ tűzfegyverekről szóló jegyzőkönyve) 10. cikkének végrehajtásáról, valamint a tűzfegyverek,

A kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme minden formájának megelőzése, leküzdése és megszüntetése céljából való nemzetközi fellépés érdekében a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője közös közleménye ismerteti a kézi- és könnyűfegyverekre vonatkozó felülvizsgált stratégia elemeit, figyelembe véve a változó biztonsági helyzetet, a EU 2016. évi globális stratégiájában⁸ meghatározott alapelveket, a hagyományos fegyverek ellenőrzése terén jelentkező fejleményeket (például a Fegyverkereskedelmi Szerződés⁹ hatálybalépését 2014 decemberében) és a 2015. évi európai biztonsági stratégia végrehajtása során hozott intézkedéseket, a valódi és hatékony biztonsági unió megteremtése céljából.

A felülvizsgált stratégia útmutatást kíván nyújtani az integrált, kollektív és koordinált európai fellépéshez a tiltott kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeres terroristák, bűnözők és egyéb illetéktelen személyek általi használatának megakadályozása és visszaszorítása, illetve a jogszerű fegyverkereskedelem vonatkozásában az elszámoltathatóság és felelősség elősegítése érdekében.

Míg a polgári célú tűzfegyverek kereskedelme uniós szinten szabályozott¹⁰, a tagállamok a kézi- és könnyűfegyverek mint hadi anyagok exportja tekintetében a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP)¹¹ keretében hangolják össze álláspontjukat. A polgári célú és a katonai célú tűzfegyverek közötti jogi különbség lényegtelené válik, amikor az ilyen fegyverek megjelennek az illegális kereskedelemben. E fenyegetés átfogó kezelése érdekében ez a közlemény a polgári célú és a katonai célú tűzfegyverekre is vonatkozik.

A katonai fegyverek nélkülözhetetlen szerepet játszanak a biztonság, szabadság és béke fenntartásában, amennyiben a nemzetközi jognak – beleértve az emberi jogi jogszabályokat és a nemzetközi humanitárius jogot – megfelelően kerül sor a használatukra. Ugyanakkor a hadi fegyverek a természetüknél fogva képesek halált és pusztítást okozni. Ez a kettősség azt jelenti, hogy az ilyen fegyvereket ellenőrző kormányoknak biztosítaniuk kell az ilyen fegyverek felelős és elszámoltatható kereskedelmét, és meg kell akadályozniuk, hogy a fegyverembargók és a végfelhasználói megállapodások megsértésével terroristák, bűnözők és egyéb illetéktelen személyek kezébe kerüljenek.

E közlemény alkalmazásában a „kézi- és könnyűfegyverek”¹² kifejezés a katonai célú

---

tűzfegyverdarabok, alkotóelemeik és lőszerük kiviteli engedélyezési, behozatali és tranzit szabályainak létrehozásáról (HL L 94., 2012.3.30., 1. o.).

⁸ <https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

⁹ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21

¹⁰ Lásd a 7. lábjegyzetet.

¹¹ 2008/944/KKBP közös álláspont (2008. december 8.) a katonai technológia és felszerelések kivételének ellenőrzésére vonatkozó közös szabályok meghatározásáról. A katonai technológia és felszerelések Unión belüli átadása a 2009/43/EK irányelv hatálya alá tartozik.

¹² A kézi- és könnyűfegyverek (SALW), valamint az azokhoz szükséges lőszeres katonai célú fegyverek és lőszeresek; ide tartoznak az alábbiak:

- a) kézfegyverek: gépkarabélyok; katonai célú félautomata puskák és karabélyok; katonai célú revolverek és félautomata pisztolyok; könnyű géppuskák; géppisztolyok, beleértve az automata géppisztolyokat;
- b) könnyűfegyverek: nehéz géppuskák; ágyúk, tarackok és aknavető, amelyek kalibere nem haladja meg a 100 mm-t; gránátvetők; hátrasiklás nélküli lövegek; vállról indítható rakéták és egyéb tankelhárító és légvédelmi rendszerek, amelyek lövedékeket lönek ki, beleértve a hordozható légvédelmi rendszereket, valamennyi azzal a feltétellel, hogy hordozható;
- c) a kézi- és könnyűfegyverek részei;
- d) a kézi- és könnyűfegyverek kiegészítői (például éjjellátók, hangtompítók stb.); valamint
- e) a kézi- és könnyűfegyverekhez szükséges lőszeresek.

Ez a fogalom meghatározás nem érinti a kézi- és könnyűfegyverek jövőbeli nemzetközileg elfogadott fogalom meghatározását.

fegyverekre vonatkozik, a „tűzfegyverek”¹³ kifejezés pedig kifejezetten magában foglalja a polgári célú tűzfegyvereket.

2. A TILTOTT TŰZFEGYVEREK, VALAMINT KÉZI- ÉS KÖNNYŰFEGYVEREK ELLENI KÜZDELEM: CÉLKITŰZÉSEK ÉS INTÉZKEDÉSEK

A tűzfegyverek/kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerrel tiltott gyártása, eltérítése és kereskedelme elleni hatékony küzdelemhez a kormányzati ügynökségeknek, illetve a nemzeti, regionális és globális szereplőknek meg kell határozniuk a normákat és szabályokat, ezeket végre kell hajtaniuk, továbbá érvényesíteniük és kommunikálniuk kell őket. Fellépésre van szükség a tűzfegyverek/kézi- és könnyűfegyverek és a lőszerrel teljes életciklusában, vagyis a gyártás, kivétel, raktározás és ártalmatlanítás vonatkozásában.

Az Európai Unió kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégiával és annak alapelveivel¹⁴, valamint az európai biztonsági stratégiával összhangban az Európai Unió arra törekszik, hogy megőrizze és megvédje a békés és biztonságos környezetet a polgárai számára, illetve támogassa a biztonságot és elősegítse a fejlődést a szomszédságban és a világ távolabbi részein. Ebből a célból ez a stratégia az alábbi alapelvekre épül:

- egység – közös és koordinált megközelítés alkalmazása a külső politikában, a tagállamok és az EU között, illetve a belső és a külső politika között;
- az együttműködés és partnerség előmozdítása minden szinten;
- felelősségvállalás a kiemelt régiók, különösen azok vonatkozásában, amelyek valószínűleg veszélyt jelentenek az Európai Unió biztonságára, és amelyeknek minden valószínűség szerint hasznára válik az uniós fellépés;
- olyan globális szabályokon alapuló együttműködési rend elősegítése, amelynek legfontosabb alapelve a többoldalúság, illetve központja az ENSZ, a nemzetközi jog – beleértve az emberi jogi jogszabályokat és a nemzetközi humanitárius jogot – tiszteletben tartásával, egy békés és fenntartható világ megteremtése érdekében; valamint
- a nemek közötti egyenlőség és a sokszínűség szempontjainak figyelembevétele a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésével kapcsolatos projekteken és fellépéseken.

---

¹³ A „tűzfegyver” fogalma tágabb, és a polgári és a katonai célú tűzfegyvereket is magában foglalja. Az ENSZ tűzfegyverekről szóló jegyzőkönyve szerint tűzfegyver minden olyan hordozható csöves fegyver, amely robbanószer hatására töltényt, golyót vagy lövedéket lő ki, azt ennek kilövésére tervezték vagy átalakítható erre a célra, kivéve az antik tűzfegyvereket és azok eredeti másolatát. Meg kell jegyezni, hogy néhány könnyűfegyver, például a rakétavető nem tűzfegyver. A „tűzfegyver” kifejezés így nem vonatkozik minden kézi- és könnyűfegyverre.

¹⁴ https://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/pages/files/eugs_review_web_13.pdf

2.1. A tiltott tűzfegyverek, valamint kézi- és könnyűfegyverek visszaszorítására vonatkozó normatív keret megerősítése

2.1.1.A kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos ENSZ cselekvési program és a nemzetközi nyomonkövetési egyezmény

A kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos ENSZ cselekvési program¹⁵ továbbra is olyan átfogó eszközt biztosít, amely az egyetlen egyetemes keretet jelenti a tiltott kézi- és könnyűfegyverek által jelentett fenyegetés felszámolására. A nemzetközi nyomonkövetési egyezmény¹⁶ olyan politikailag kötelező érvényű eszköz, amely körvonalakban ismerteti a követelményeket, és globális előírásokat tartalmaz a kézi- és könnyűfegyverek jelölésére, nyilvántartására és nyomon követésére vonatkozóan. A felülvizsgált uniós stratégia fő célkitűzése továbbra is a kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos ENSZ cselekvési program, valamint a nemzetközi nyomonkövetési egyezmény teljes körű és hatékony végrehajtása nemzeti, regionális és globális szinten. Ez a közlemény ezért intézkedéseket terjeszt elő a kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos ENSZ cselekvési program uniós nemzeti és regionális szinten való hatékonyabb végrehajtása érdekében. Emellett együttműködést és segítségnyújtást javasol a világ más részein és globális szinten.

Intézkedés:

- Az Európai Unió tovább támogatja az együttműködést és segítségnyújtást a kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos ENSZ cselekvési program végrehajtása érdekében a regionális együttműködésre összpontosítva, illetve részt vesz a más donorokkal való koordinációban, és támogatja azt. Ez a támogatás magában foglalja a felesleges kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeranyagok begyűjtését és megsemmisítését, ezek fizikai biztonságát és készletkezelését, a jelölésre, nyilvántartásra és nyomon követésre vonatkozó kapacitásépítést, a fegyverek kivitelének ellenőrzésére vonatkozó kapacitásépítést, a tiltott kereskedelem elleni küzdelemben a bűnüldözésre vonatkozó kapacitásépítést, az embargó ellenőrzésének támogatását, valamint az eltérített fegyverek nyomon követését.

Következő lépések:

- A kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos ENSZ cselekvési program keretében az új projektek figyelembe veszik a kézi- és könnyűfegyverekre vonatkozó 2005. évi stratégia keretében 2005–2017 között végrehajtott, a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésére vonatkozó projektek hatásának és eredményességének a főképviselő által elvégzett elemzését és átfogó értékelését.

2.1.2. Fegyverkereskedelmi Szerződés

A Fegyverkereskedelmi Szerződés¹⁷ meghatározza a lehető legmagasabb szintű nemzetközi előírásokat a hagyományos fegyverek (beleértve a kézi- és könnyűfegyvereket) nemzetközi kereskedelmének szabályozására, illetve a szabályozás javítására vonatkozóan, valamint célul tűzte ki a hagyományos fegyverek tiltott kereskedelmének megelőzését és megszüntetését, valamint az ilyen fegyverek eltérítésének megelőzését.

¹⁵ [http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20\(E\).pdf](http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20(E).pdf)

¹⁶ <http://www.poa-iss.org/InternationalTracing/InternationalTracing.aspx>

¹⁷ <https://www.un.org/disarmament/att/>

Intézkedés:

- A Tanács felkérést kap, hogy továbbra is támogassa a Fegyverkereskedelmi Szerződés egyetemessé tételét és végrehajtását.

2.1.3. Az ENSZ tűzfegyverekről szóló jegyzőkönyve

Az ENSZ tűzfegyverekről szóló jegyzőkönyvének¹⁸ célja az együttműködés elősegítése és megerősítése a tűzfegyverek tiltott gyártásának és kereskedelmének megelőzése, leküzdése és megszüntetése érdekében. A Bizottság az EU nevében 2002-ben tárgyalta a jegyzőkönyvről és írta alá azt. A polgári célú tűzfegyverek átadására vonatkozó szigorúbb szabályoknak az Európai Unióban és máshol való elfogadását követően az EU 2014-ben tudta ratifikálni ezt a jegyzőkönyvet¹⁹.

Intézkedés:

- Az EU tovább támogatja az ENSZ tűzfegyverekről szóló jegyzőkönyvének végrehajtását és felülvizsgálati mechanizmusát, és megerősíti a partnerországok és alrégiók kapacitását a tűzfegyvereknek a jegyzőkönyvvel összhangban történő hatékony ellenőrzése érdekében. A Bizottság különösen felszólítja a tagállamokat a tűzfegyverek, tűzfegyverdarabok, alkotóelemeik és lőszerük kiviteli, behozatali és tranzit forgalma biztonságának javítására irányuló azonnali lépésekről szóló, 2018. április 17-i ajánlásának²⁰ maradéktalan végrehajtására.

2.1.4. Az ENSZ fenntartható fejlesztési céljai

A kézi- és könnyűfegyverek tiltott és ellenőrizetlen terjedése azzal fenyeget, hogy táplálja és meghosszabbítja a fegyveres konfliktusokat és a fegyveres erőszakot, valamint káros hatást gyakorol a jó kormányzásra, a jogrendre és a közbiztonságra, az oktatásban való részvételen, az egészségügyre, az igazságszolgáltatásra és egyéb polgári jogokra. Bizonyított kapcsolat van a fegyveres erőszak, a konfliktusok és az elégtelen fejlődés között. Az ENSZ fenntartható fejlesztési céljainak²¹ 16.4. célkitűzése szerint az országok elkötelezték magukat, hogy 2030-ig jelentősen csökkentik a pénz és fegyverek tiltott áramlását, megerősítik a lopott eszközök felkutatását és visszaszolgáltatását, és felveszik a küzdelmet a szervezett bűnözés valamennyi formájával szemben. A stratégiának ezért arra kell törekednie, hogy mérsékelje és megelőzze a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerük tiltott kereskedelme által a fenntartható fejlődésre gyakorolt negatív hatásokat.

Intézkedés:

- Az EU segít a tagállamoknak és régióknak a nemzeti és regionális mutatók kidolgozásában és végrehajtásában, és ezzel hozzájárul az ENSZ fenntartható fejlesztési céljainak megvalósításához, beleértve a 16.4. célkitűzést (a fegyverek tiltott áramlásának jelentős csökkentése 2030-ig).

¹⁸ Az Egyesült Nemzeteknek a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményét kiegészítő, a lőfegyverek, részeik és alkatrészeik, valamint lőszerük tiltott előállítására és kereskedelmére elleni jegyzőkönyv;

<http://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/the-firearms-protocol.html>

¹⁹ HL L 89., 2014.3.25, 7. o.

²⁰ COM(2018) 2197 final.

²¹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

2.1.5. Szigorúbb uniós normák

A meglévő uniós normák mellett a Tanács felkérést kap, hogy vizsgálja meg egy új határozat lehetőségét – többek között a kézi- és könnyűfegyverek hatékonyabb nyomonkövethetőségéről – a kézi- és könnyűfegyverek kivitelének ellenőrzésével kapcsolatban a végfelhasználói dokumentáció javítása és az eltéréssel kapcsolatos információcsere érdekében. Az EU emellett továbbra is javasolja a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésére vonatkozó szabványos kikötést a más országokkal kötött partnerségi és kereskedelmi megállapodásaiban. A kikötés az új stratégiával összhangban aktualizálható.

Intézkedés:

- Az EU továbbra is belefoglalja a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésére vonatkozó szabványos kikötést a más országokkal kötött partnerségi és kereskedelmi megállapodásaiba.

Következő lépések:

- A Tanács felkérést kap a valamennyi kézi- és könnyűfegyvernek a hatékonyabb nyomonkövethetőség érdekében való jelöléséről szóló határozat lehetőségének vizsgálatára.
- A Bizottság a 91/477/EGK irányelv előírásának²² megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogad el a polgári célú tűzfegyverek másik tagállamba való átvitelére vonatkozó engedélyezéssel kapcsolatos elektronikus információcseréről, és létrehoz egy olyan elektronikus rendszert, amelynek segítségével a tagállamok ilyen információkat cserélhetnek.

2.2. A normák végrehajtása a tűzfegyverek/kézi- és könnyűfegyverek egyes életciklusában

2.2.1. A tűzfegyverek, valamint a kézi- és könnyűfegyverek gyártásának ellenőrzése

Az Európai Unióban a tűzfegyverek, valamint a kézi- és könnyűfegyverek, a részeik, a kiegészítőik és a lőszer gyártása jól szabályozott, továbbá a kézi- és könnyűfegyverek, valamint a hozzájuk szükséges lőszer tárolására vonatkozó szabályok kidolgozására úgy került sor, hogy minimálisra csökkenjen az eltérés kockázata.

A tűzfegyverek, valamint a kézi- és könnyűfegyverek kialakítása terén történő fejlesztések, például a polimer tokok fokozott használata és a moduláris tervezés azzal a kockázattal jár, hogy veszélyezteti a nemzetközi nyomonkövetési egyezményt, amely a kézi- és könnyűfegyverek jelölésére vonatkozó globális szabvány. Intézkedéseket kell hozni a nemzetközi nyomonkövetési egyezmény ilyen fejlemények tükrében való aktualizálása érdekében.

Az EU előmozdítja és támogatja az olyan technológia és tervezési tulajdonságok kutatását és fejlesztését, amelyek csökkenteni kívánják a tűzfegyverek, a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszer eltérítésének, kereskedelmének és illetéktelen használatának kockázatát. Ösztönzi a kézi- és könnyűfegyverek hatékonyabb

²² A 91/477/EGK irányelv 13. cikkének (5) bekezdése szerint 2018. szeptember 14-ig kell elfogadni ezt a végrehajtási jogi aktust.

készletkezelésére, a felhasználásuk ellenőrzésére, a jelölésükre, címkézésükre, nyilvántartásukra és nyomon követésükre szolgáló új technológiák alkalmazását.

Intézkedések:

- Az EU tovább foglalkozik a tűzfegyverek és az azokhoz szükséges lőszeres tiltott gyártása által jelentett problémával. A tiltott gyártás módszerei folyamatosan fejlődnek, és a 3D-ben kinyomtatott alkatrészek elősegíthetik a gyártást. Ide tartozik a hatástalanított tűzfegyverek tiltott újbóli élesítése, a kézműipari előállítás, az eredetileg vaktölténnyel működő riasztó- és jelzőfegyverek, illetve a flóbertpuskák tiltott átalakítása, a lőszeres tiltott átalakítása és az újratöltő eszközök tiltott használata. A Bizottság szorosan figyelemmel kíséri a fegyverek megszerzésének és tartásának ellenőrzéséről szóló 91/477/EGK irányelv²³ alkalmazása céljából a riasztó- és jelzőfegyverekre vonatkozó műszaki előírásokat meghatározó jövőbeli végrehajtási jogi aktus végrehajtását.
- Mivel a jelölés és a gondos nyilvántartás alapvető fontosságú a sikeres nyomon követéshez, az EU tovább támogatja a nemzetközi nyomonkövetési egyezmény teljes körű végrehajtását.

Következő lépések:

- Globális szinten a nemzetközi nyomonkövetési egyezmény hatékonyságának megőrzése és fokozása érdekében az EU és tagállamai fellépnek, és a kézi- és könnyűfegyverek tervezésére (például moduláris felépítés és polimer tokok) vonatkozó fejleményekre való tekintettel javasolják a nemzetközi nyomonkövetési egyezmény kiegészítését egy melléklettel.
- Az EU a releváns eszközök segítségével támogatja a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeres biztosítására, valamint az eltérítés kockázatának csökkentésére irányuló megbízható és költséghatékony technológiával kapcsolatos kutatást és fejlesztést.

2.2.2. A kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeres kivitelének ellenőrzése

Az EU és tagállamai támogatják a Fegyverkereskedelmi Szerződés végrehajtását és egyetemlegességét. A Fegyverkereskedelmi Szerződés végrehajtására alapozva az EU felveszi a küzdelmet az eltérítéssel, és támogatja az alábbiakra vonatkozó kapacitást: az eltérítési pontok azonosítása nyomon követéssel, az információcserére szolgáló rendszerek hatékonyabb felhasználása, valamint a további eltérítés kockázatának csökkentése az azonosított szereplők szállítmányainak elvágásával a fegyveres kivitelének ellenőrzése keretében.

A nem szabályozott fegyverkereskedelem továbbra is a kézi- és könnyűfegyveres eltérítésének egyik forrása. A fegyverkereskedelem transznacionális jellege nemzetközi együttműködést tesz szükségessé.

²³ A fegyveres megszerzésének és tartásának ellenőrzéséről szóló 91/477/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2017. május 17-i (EU) 2017/853 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 137., 2017.5.24., 22. o.) 2018. szeptember 14-ig elfogadandó 10. cikkének (4) bekezdése.

Intézkedések:

- Az EU továbbra is előmozdítja a fegyverek kivitelének felelős és hatékony ellenőrzését az EU szomszédságában a 2008/944/CFSP közös álláspontnak megfelelően a katonai célú fegyverek, illetve a 258/2012/EU rendeletnek megfelelően a polgári célú tűzfegyverek esetében.
- A főképviseelő és a tagállamok biztosítják a fegyverkereskedelemről szóló 2003/468/CFSP közös álláspont megfelelő és teljes körű végrehajtását.

Következő lépések:

- A Bizottság tovább ellenőrzi az uniós rendszert és a polgári célú tűzfegyverek, részeik, alkotóelemeik és a lőszeres kiviteli engedélyezési, behozatali és tranzit szabályainak lehetséges fejlesztésére vonatkozó szükségességet a Bizottság által 2017. december 12-én elfogadott jelentésben²⁴ leírtaknak megfelelően.
- A Tanács felkérést kap a kézi- és könnyűfegyverek kivitelével kapcsolatos végfelhasználói tanúsítványokról szóló határozat lehetőségének vizsgálatára, az EBESZ ezzel kapcsolatos munkájának figyelembevételével.
- A tagállamokkal egyetértésben az EKSZ bővíti a COARM online rendszer²⁵ kapacitását az eltérítés kockázatértékelése szempontjából lényeges információknak a tagállami kivitel-ellenőrzési hatóságok közötti cseréje érdekében a kiviteli engedélyek összefüggésében, a rendszer és az információk biztonsági szintjének figyelembevételével.
- Tekintettel a 2018. április 17-i bizottsági ajánlás²⁶ korlátozott hatályára, a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeres kiviteli engedélyének megadását megelőző kockázatértékelés során a tagállamok figyelembe veszik a címzettek és a közvetítők eltérítéssel kapcsolatos múltját.
- Tekintettel a 2018. április 17-i bizottsági ajánlás korlátozott hatályára, a tagállamok felkérést kapnak az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) és a jövőbeli ECRIS-TCN (harmadik ország állampolgára) rendszer használatára annak biztosítása érdekében, hogy a fegyverkereskedelem miatt elítélt gazdálkodó egységek/személyek bűnügyi nyilvántartási adatai elérhetőek legyenek a fegyverek kivitelének ellenőrzésével foglalkozó hatóságok számára a katonai technológiára és felszerelésekre vonatkozó engedélyek iránti kérelmek kockázatértékelése során.

2.2.3.A kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeres készletkezelésének biztosítása

A kézifegyverek és az azokhoz szükséges lőszeres nemzeti készleteinek biztonságos kezelése alapvető a fegyverek tiltott terjedésének megfékezésében. A készletek nem megfelelő biztonsága meghatározó szerepet játszik annak lehetővé tételében, hogy a fegyverek és

²⁴ COM(2017) 737 final, 2017.12.12.

²⁵ A fegyverek kivitelével foglalkozó tanácsi munkacsoport (COARM) keretében létrehozott online platform a tagállami kivitel-ellenőrzési hatóságok közötti információcsere céljából. A hagyományos fegyveres kivitelével foglalkozó munkacsoport a hagyományos fegyveres kivitelének ellenőrzésével kapcsolatos munkát végzi. Emellett fórumként is szolgál, amelyben a tagállamok ismertetik és megosztják egymással a nem uniós országokkal szemben alkalmazott fegyverkiviteli politikájukat, valamint azokat az eseteket, amelyekben megtagadják a nem uniós országokba való fegyverkivitel engedélyezése iránti kérelmeket.

²⁶ C(2018) 2197 final, 2018.4.17.

lőszereik a legális piacok helyett az illegális piacokon jelenjenek meg. A készletek biztonsága különösen a heves konfliktusokkal sújtott vagy a gyenge kormányzással rendelkező államokban bizonytalan.

Intézkedések:

- Az EU és tagállamai továbbra is segítséget nyújtanak más országoknak az állami készletek kezelésének és biztonságának javításához az olyan nemzeti jogalkotási és közigazgatási keretek, illetve intézmények megerősítésével, amelyek szabályozzák a védelmi és biztonsági erők kézi- és könnyűfegyvereinek, valamint lőszereinek törvényes értékesítését és készletkezelését, különös figyelmet fordítva a jelölésre és a nyilvántartások vezetésére.
- Az EU előmozdítja és végrehajtja a kézfegyverek és az azokhoz szükséges lőszerkezelésre vonatkozó normákat és bevált gyakorlatokat (a kézfegyverek ellenőrzésére vonatkozó nemzetközi normák [ISACS], illetve a lőszerkezelésre vonatkozó nemzetközi műszaki iránymutatás [IATG]).

2.2.4.A kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerkezelés felelősségteljes ártalmatlanítása

A kézi- és könnyűfegyverekből, valamint az azokhoz szükséges lőszerkezelésből akkor keletkezik felesleges mennyiség, amikor a készletek meghaladják az azonnali és a várható igényeket. Emellett gyakran a készletek részévé válnak az önkéntes begyűjtési vagy lefegyverzési, leszerelési és reintegrációs programok keretében lefoglalt vagy begyűjtött tiltott fegyverek. Az ilyen feleslegek eltérítésének kockázatát egyféleképpen, a felelősségteljes ártalmatlanításukkal lehet megszüntetni, lehetőség szerint a megsemmisítésükkel, mert a hatástalanítás, ha nem a megfelelő előírások szerint történik, visszafordítható lehet. A lefoglalt és begyűjtött tűzfegyverek megsemmisítése előtt nyilvántartásba kell venni a jelölésüket a nyomon követés vagy az eredetükkel kapcsolatos más vizsgálatok lehetővé tétele érdekében. A Bizottság a hatástalanítási előírásokra és technikákra vonatkozó közös iránymutatásokat²⁷ fogadott el, amelyek hasznos globális mintaként szolgálhatnak a tűzfegyverek biztonságos és visszafordíthatatlan hatástalanításához.

Intézkedések:

- Az EU és tagállamai előmozdítják a felesleges, a lefoglalt vagy egyéb módon megszerzett kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerkezelés felelősségteljes ártalmatlanítását, lehetőleg a megsemmisítésükkel, illetve segítséget nyújtanak ehhez.
- Annak biztosítása érdekében, hogy a hatástalanított tűzfegyverek visszafordíthatatlanul működésképtelenné váljanak, a Bizottság a főképviselővel és a tagállamokkal együtt előmozdítja a tűzfegyverekre vonatkozó uniós hatástalanítási előírások használatát külföldön, többek között a harmadik államokkal való együttműködés révén.

²⁷ A Bizottság (EU) 2018/337 végrehajtási rendelete (2018. március 5.) a hatástalanított tűzfegyverek végleges működésképtelenségét biztosító hatástalanítási előírásokra és technikákra vonatkozó közös iránymutatások meghatározásáról szóló (EU) 2015/2403 végrehajtási rendelet módosításáról (HL L 333., 2015.12.19., 62. o.).

2.2.5. Több területet érintő kérdések

Az EU és tagállamai elkötelezték magukat a tűzfegyverek kereskedelme elleni küzdelemre irányuló fellépéseik és kezdeményezéseik hatékonyabb koordinálására a szinergiákban rejlő lehetőségek kiaknázása, a releváns adatbázisok és egyéb információs rendszerek közötti interoperabilitás fokozása és az erőfeszítések megkettőzésének elkerülése érdekében.

A megfelelő hírszerzési kép és a fejlődő biztonsági igényeknek való naprakész megfelelés szempontjából alapvető fontosságú a tűzfegyverekkel való kereskedelem és a fegyveres bűnözés különböző szempontjaival kapcsolatos hatékonyabb információmegosztás, kutatás, adatgyűjtés és elemzés. Fokozni kell a meglévő eszközök használatát, és értékelni kell a meglévő uniós és nemzetközi bűnüldözési adatbázisok közötti lehetséges szinergiákat és interoperabilitást a kézi- és könnyűfegyverek kereskedelmének ellenőrzése érdekében, többek között az idevágó információk összegyűjtésével, elemzésével és megosztásával. Az Europol és az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség szerepet játszhat ebben, illetve az iARMS rendszer további használatát is elő kell mozdítani.

Intézkedések:

- Az EU előmozdítja az iARMS rendszer további használatát.
- A Bizottság együttműködésre törekszik az Europollal, az INTERPOL-lal és a tagállamokkal a Schengeni Információs Rendszer (SIS)²⁸ és az Interpol tiltottfegyvernyilvántartása és visszakövetési rendszere (iARMS)²⁹ közötti szinergiák és interaktív kapcsolat fejlesztése érdekében a tűzfegyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata elleni uniós cselekvési tervben³⁰ szereplő intézkedések nyomon követésére.
- A Bizottság tovább támogatja és előmozdítja a tűzfegyverek kereskedelme és a kapcsolódó bűncselekmények elleni kutatást és fellépéseket az elérhető finanszírozási eszközök³¹ segítségével.

2.3. Megfelelés a nyomon követés és végrehajtás révén

Az EU egyedülálló helyzetben van ahhoz, hogy jogalkotási és operatív munkája révén – beleértve a rendőrségi és vámügyi együttműködést, illetve a finanszírozási csatornákat –, továbbá a bűnüldözés terén a más országokkal és nemzetközi szervezetekkel folytatott együttműködés és a szerepvállalás révén elősegítse a bűnözői piacok felszámolását³². Az Europol és az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség szerepet kaphat ezen a téren.

Az **operatív együttműködés** az európai biztonsági stratégia keretében történő uniós fellépés egyik pillére. Az Europol szervezett és súlyos nemzetközi bűnözésre vonatkozó többéves

²⁸ *A határigazgatás és a biztonság erősítését szolgáló, szilárd és intelligens információs rendszerek*, A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak (COM(2016) 205 final, 2016.4.6.).

²⁹ <https://www.interpol.int/Crime-areas/Firearms-trafficking/INTERPOL-Illicit-Arms-Records-and-tracing-Management-System-iARMS>

³⁰ Uniós cselekvési terv a tűzfegyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata ellen (COM(2015) 624 final, 2015.12.2.).

³¹ https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/internal-security-fund-police_en

³² E stratégia alkalmazásában a „bűnüldözés” kifejezés a rendőrség, a határőrség, a parti őrség és a vámhatóságok tevékenységét jelenti.

szakpolitikai ciklusa a 2014–2017 közötti ciklus óta az olyan kiemelt területek között tartja számon a tűzfegyverek kereskedelme elleni küzdelmet, amelyen fokozni kell a bűnüldöző szervek együttműködését³³. A szervezett és súlyos nemzetközi bűnözésre vonatkozó új szakpolitikai ciklus (2018–2021) továbbra is kiemelt területként kezeli ezt³⁴. Az Európának a fegyverek és a robbanóanyagok elemzésével foglalkozó projektje keretében 2017-ben jóval több észrevétel érkezett, mint 2016-ban, így a projekt proaktívan támogatta a vizsgálati tevékenységet.

A tűzfegyverek, illetve a kézi- és könnyűfegyverek kereskedelmével kapcsolatos hírszerzési információk megosztására is sor kerül az Európai Unió Helyzetelemző Központja (EU INTCEN) által kiadott jelentésekben.

Intézkedések:

- Az Európai Unió Helyzetelemző Központja (EU INTCEN) szükség esetén felkérést kap a Bizottságtól, az Europollal, illetve az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökséggel együttműködésben a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerkereskedelméről szóló jelentések összeállítására.
- Az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (CEPOL) továbbra is képzéseket szervez a bűnüldöző szervek tagjai számára a tűzfegyverek, illetve a kézi- és könnyűfegyverek kereskedelmével kapcsolatban.
- Az EU hatékonyabbá teszi az igazságügyi és bűnüldöző hatóságok közötti, határon átnyúló együttműködést, és arra ösztönzi az érintett tagállami hatóságokat, beleértve a vámhatóságokat, hogy nemzeti kapcsolattartási pontokat hozzanak létre a tűzfegyverek vonatkozásában, hatékonyabban elemezzék a tiltott tűzfegyverekkel kapcsolatban elérhető információkat, és biztosítsák a teljes körű részvételt az Europollal való információcserében a tűzfegyverek kereskedelmével kapcsolatban.
- Valamennyi tagállam biztosítja az együttműködést a szervezett és súlyos nemzetközi bűnözésre vonatkozó uniós szakpolitikai ciklus keretében. Ez az Ügynökség által koordinált műveletek összefüggésében az összegyűjtött és az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökségnek továbbított információkra is vonatkozik.

2.4. Nemzetközi együttműködés és támogatás

2.4.1. Nemzetközi szinten

Az EU nemzetközi szinten támogatja a határon átnyúló hatékony együttműködést az igazságügyi és a bűnüldöző ügynökségek között annak biztosítása érdekében, hogy a hatóságok teljes mértékben részt vegyenek a tűzfegyverek kereskedelmével kapcsolatban az Europollal folytatott információcserében. Törekszik az erőfeszítések megkettőzésének elkerülésére, biztosítani kívánja az egyéb kétoldalú, regionális és többoldalú kezdeményezésekkel való koordinációt, és javítani kívánja az együttműködést a határon átnyúló bűnügyi nyomozásokban. Az EU a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésére irányuló

³³ A Tanács következtetései a szervezett és súlyos nemzetközi bűnözésre vonatkozó európai uniós szakpolitikai ciklus meghatározásáról és végrehajtásáról (15358/10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94. számú dokumentum, 2011.6.10.).

³⁴ A Tanács következtetései a szervezett és súlyos nemzetközi bűnözésre vonatkozó európai uniós szakpolitikai ciklus meghatározásáról és végrehajtásáról (2014–2017) (12095/13. számú dokumentum, 2013.6.7.).

együttműködés és támogatás egyik fő donora más országok és a regionális szervezetek felé a tanácsi határozatok révén, valamint a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz³⁵ és egyéb eszközök által nyújtott célzott támogatással. Az EU támogatja a tiltott kézi- és könnyűfegyverek elleni fellépésről szóló ENSZ cselekvési program, a Fegyverkereskedelmi Szerződés és a tűzfegyverekről szóló jegyzőkönyv végrehajtását. Habár a tűzfegyverekkel, illetve a kézi- és könnyűfegyverekkel elkövetett nemi alapú erőszak minden esetben az emberi jogi jogszabályok és a nemzetközi humanitárius jog megsértésének minősül, a Fegyverkereskedelmi Szerződés kifejezetten tartalmaz az ilyen összefüggésben használt tűzfegyverek kockázatával foglalkozó rendelkezéseket. Az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozatai³⁶ kifejezetten felszólítanak a nők érvényesülésének elősegítésére a kézi- és könnyűfegyverek tiltott átadása, destabilizálódáshoz vezető felhalmozódása és az ilyen fegyverekkel való visszaélés megelőzése, leküzdése és megszüntetése érdekében.

Intézkedések:

- Az EU proaktívan részt vesz az ENSZ Kábítószer- és Bűnügyi Hivatala (UNODC) által szervezett, a tűzfegyverek kereskedelmére vonatkozó globális adatgyűjtésre és elemzésre irányuló globális tűzfegyver-programban, és megerősíti a partnerországok és alrégiók hatékony tűzfegyver-ellenőrzési kapacitását a tűzfegyverekről szóló jegyzőkönyvvel összhangban.
- Az EU tovább támogatja az Interpol tiltottfegyver-nyilvántartását és visszakövetési rendszerét (iARMS).
- Az EU elősegíti az együttműködést és az információk megosztását, különösen az EU-ba irányuló és az EU-ból kimenő főbb csempésztútvonalak mentén fekvő országokkal.
- Az EU együttműködik a Vámigazgatások Világszervezetével a kézi- és könnyűfegyverekre vonatkozó stratégiája végrehajtása érdekében.
- A főképvisező értékeli és elemzi a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésével foglalkozó, az EU által támogatott projektek hatását és eredményességét a nem uniós országokban 2005 és 2018 között a kézi- és könnyűfegyverekre vonatkozó 2005. évi stratégia végrehajtásának részeként.
- Az EU következetesen figyelembe veszi egyrészt a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos szempontokat általában véve a fegyveres erőszak elleni küzdelemmel, illetve a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésével kapcsolatos új projektek megtervezésekor, másrészt az ehhez kapcsolódó bevált gyakorlatok megosztását.
- Az EU előmozdítja és alkalmazza a kézfegyverek kezelésére vonatkozó normákat és bevált gyakorlatokat (ISACS).
- A tagállamok javítják az Európával való együttműködésüket a tűzfegyverek tiltott kereskedelmét és a tűzfegyverek használatát illetően a nem uniós országokban, és előmozdítják a hatóságok további részvételét az operatív együttműködésben, az információcserében és a közös bűnüldözési fellépésekben.

Az EU már támogatja a tiltott kézi- és könnyűfegyverek beáramlásának ellenőrzését a konfliktusoktól sújtott területeken a szállítmányok elvágására szolgáló leghatékonyabb módok

³⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 230/2014/EU rendelete (2014. március 11.).

³⁶ Az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1325 (2000). számú határozata és az azt követő határozatok a nőkről, a békéről és a biztonságról, pl. UNSCR 2242 (2015).

azonosítása érdekében. A tiltott kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszer azonosítása és nyomon követése révén szerzett adatok segítenek hatékonyabbá tenni a fegyverkivitel ellenőrzését, többek között hatékonyabb kockázatértékeléssel, végfelhasználói tanúsítványokkal és végfelhasználói ellenőrzéssel.

Intézkedések:

- A Tanács felkérést kap, hogy vizsgálja meg az uniós fegyverembargók hatékonyabb ellenőrzésének és végrehajtásának módjait.
- Az EU támogatja a fegyverembargók ellenőrzésével foglalkozó ENSZ-bizottságok munkáját, és megvizsgálja, hogyan javítható az eltéréssel, valamint a tiltott tűzfegyverekkel, illetve kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos megállapításaikhoz való hozzáférés a fegyverkivitel ellenőrzése céljából.
- Adott esetben, a megbízatásuk keretén belül, a helyi elérhető erőforrások figyelembevételével a Tanács felkérést kap, hogy adjon szerepet a közös biztonság- és védelempolitikai misszióknak és műveleteknek a kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos tudatosság támogatásában, a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésével kapcsolatos képzések szervezésében, a megfelelő készletkezelés támogatásában, illetve a tiltott kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszer mozgásának ellenőrzésében (beleértve a határon átnyúló kereskedelmet). Adott esetben, a tagállamok irányításával a közös biztonság- és védelempolitikai missziók és műveletek emellett támogathatják a lefoglalt tiltott kézi- és könnyűfegyverek nyilvántartásba vételének, nyomon követésének és ártalmatlanításának elősegítését. A Tanács az olyan közös biztonság- és védelempolitikai műveletek során levont tapasztalatokra támaszkodhatott, amelyek során a megbízatás kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos feladatokat is tartalmazott (például az Európai Unió bosznia-hercegovinai katonai művelete).
- Az EU tovább finanszírozza a konfliktuszónákban a tiltott kézi- és könnyűfegyverek eredetével kapcsolatos kutatási erőfeszítéseket, például a Conflict Armament Research iTrace elnevezésű projektjét. Előmozdítja a témával kapcsolatos további kutatást, elemzést és tanulmányokat a meglévő kapacitásokra, például az uniós Nonproliférációs és Leszerelési Konzorciumra támaszkodva.
- Az EU támogatja a nemzeti kapacitásokat a konfliktusokkal sújtott területeken a tiltott kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszer nyomon követése és az eredetük megállapítása érdekében, részben az iTrace projekt során nyert tapasztalatokra támaszkodva.

2.4.2. Regionális szinten

Regionális szinten az EU és tagállamai meg fogják erősíteni a bűnüldözési kapacitásaikat többek között a fegyverek illegális finanszírozásának és szállításának megakadályozásával, valamint a határőrség, a vámhatóság és a kikötői hatóságok által a tengeri úton becsempészett tiltott fegyverek kezelésében játszott szerep fokozásával a kereskedőhálózatok azonosítása, tevékenységének megakadályozása és betiltása, valamint annak megakadályozása érdekében, hogy a terroristák és bűnözők tűzfegyverekhez jussanak az illegális piacokon. A fegyverkereskedelem határon átnyúló természete miatt különösen fontos a szomszédos országok bevonása még akkor is, ha közvetlenül nem érintettek.

Az EU elő fogja segíteni a fegyverkereskedelemmel foglalkozó bűnüldözési szereplők, illetve a fegyverek kereskedelmét és -kivitelét ellenőrző hatóságok közötti kapcsolatokat, hogy biztosítsák az Európába irányuló főbb illegális útvonalakkal kapcsolatos információk megosztását a megelőző vagy korrekciós intézkedések érdekében. Az intézkedések közé fog tartozni az információcsere, a nyomozati szervek közötti közvetlen kommunikáció, a közösen tervezett nyomozások, valamint az együttműködési kérelmek gyors végrehajtásának előmozdítása a meglévő jogi kereten belül. Különös figyelmet kap a déli és keleti szomszédsággal való, határon átnyúló együttműködés.

Az Europol különös figyelmet fog fordítani a tagállamok rendőrségei és vámhatóságai, az uniós szervek, a nem uniós országok és a nemzetközi szervezetek erőfeszítéseinek támogatására a megbízatásán belül a kézi- és könnyűfegyverek (beleértve a lőszereket, részeket és alkotóelemeket) illegális birtoklásában és kereskedelmében érintett bűnszervezetek és egyének illegális tevékenységeinek megelőzése és leküzdése érdekében.

Az EU meg fogja erősíteni a párbeszédet és együttműködést a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésével foglalkozó regionális szervezetekkel a tevékenységei, illetve a regionális stratégiák és cselekvési tervek összehangolásával.

Nyugat-Balkán

A „Hiteles bővítési perspektíva a Nyugat-Balkánra vonatkozóan és fokozott uniós szerepvállalás a Nyugat-Balkánnal” című bizottsági közleményben³⁷ (2. kiemelt kezdeményezés, biztonság és migráció) meghatározott stratégiai célokkal összhangban az EU tovább támogatja az UNDP Kézi- és Könnyűfegyverek Ellenőrző Délkelet- és Kelet-európai Központját (SEESAC), továbbra is együttműködik a releváns regionális szervezetekkel a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzése terén, és figyelembe vesz olyan regionális kezdeményezéseket, mint a tiltott kézi- és könnyűfegyverek által a Nyugat-Balkánon jelentett problémával foglalkozó ütemterv. Tágabb értelemben véve, továbbra is beruház a regionális konfliktusok megelőzésébe és megoldásába az eszközök és szakpolitikák széles körének segítségével. Ez a stratégia a hagyományos fegyverek ellenőrzésére összpontosít, amely a tágabb értelemben vett konfliktusmegelőzés és terrorizmusellenes szakpolitikák alapvető eleme.

Az elmúlt években jelentős előrelépés történt, különösen Délkelet-Európában, de a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszer felhalmozásának mértéke, a nem megfelelő tárolási körülmények, a széles körben elterjedt tiltott fegyverbirtoklás és a végrehajtási hiányosságok továbbra is korlátozzák a tűzfegyverek, illetve kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésére irányuló erőfeszítések eredményességét a Nyugat-Balkán egyes részein. A tiltott tűzfegyverek és a nagy fegyverkészletek által jelentett probléma hatékonyabb kezelése érdekében elsőbbséget élvez a felesleg megsemmisítése, a tiltott kézi- és könnyűfegyverek dokumentálása és nyomon követése, az európai, regionális és globális információcsere-csatornákon (például Europol, Interpol) keresztül történő információmegosztás, valamint a közös műveletek megtervezése és végrehajtása.

---

³⁷ COM(2018) 65 final, 2018.2.6., és a melléklete.

Intézkedések:

- Az EU támogatja a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerkeszletek készleteinek csökkentésére, a tiltott fegyverbirtoklás visszaszorítására, az eltérítés és a fegyverkereskedelem elleni küzdelemre, a határellenőrzés javítására, a kézi- és könnyűfegyverek hatékonyabb jelölésére, nyilvántartására és nyomon követésére, a hatékonyabb ártalmatlanításra, a tudatosság növelésére, valamint a bűnüldözési kapacitások támogatására irányuló erőfeszítéseket, figyelembe véve, hogy az EU régóta támogatja az UNDP Kézi- és Könnyűfegyverek Ellenőrző Délkelet- és Kelet-európai Központját (SEESAC); tovább támogatja a nemzeti ellenőrzési rendszereket, és figyelembe veszi a tiltott kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerkeszletek elleni küzdelemre irányuló kapcsolódó regionális kezdeményezéseket, például az ütemtervre vonatkozó kezdeményezést.
- Az EU és tagállamai a tűzfegyverek kereskedelme elleni küzdelemre irányuló kezdeményezések végrehajtásával biztosítják a koherens együttműködést az Unió és a nyugat-balkáni országok között a szervezett és súlyos nemzetközi bűnözésre vonatkozó 2018–2021. évi szakpolitikai ciklusnak megfelelően, beleértve konkrét operatív cselekvési programokat (EMPACT Firearms)³⁸ és az EU-nyugat-balkáni cselekvési tervet a nyugat-balkáni integrált belső biztonsági irányítás keretében.
- Az EU és tagállamai összehangolják az uniós erőfeszítéseket más kétoldalú, regionális vagy többoldalú kezdeményezésekkel a határon átnyúló bűnesetekben való nyomozások esetében az átfedések kockázatának csökkentése és a hatékonyabb együttműködés érdekében a 2016. december 13-i tanácsi következtetésekkel összhangban³⁹.
- Az EU és tagállamai teljes mértékben kihasználják az Europol nyugat-balkáni összekötő tisztviselői, a SEESAC⁴⁰ és a regionális programozás közötti szinergiákat, és ilyen szinergiákat hoznak létre az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) keretében a „Súlyos bűncselekmények elleni küzdelem a Nyugat-Balkánon”⁴¹ és „A szervezett bűnözés mérése és értékelése a Nyugat-Balkánon: a tényeken alapuló döntéshozatal támogatása”⁴² intézkedéshez kapcsolódóan.

Következő lépések:

- Sor kerül a tűzfegyverekkel való tiltott kereskedelem elleni 2015–2019. évi cselekvési terv értékelésére annak megállapítása céljából, mennyire hatékony a terv a tiltott tűzfegyverek és nagy fegyverkészletek által jelentett probléma kezelésében.
- Az EU szervezett bűnözésre vonatkozó szakpolitikai ciklusa a lehető legnagyobb mértékben bővül annak érdekében, hogy a Nyugat-Balkánra is kiterjedjenek az operatív tevékenységei. A nyugat-balkáni országok felkérést kapnak, hogy vegyenek részt az Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetettség Ellen konkrét projektjeiben, illetve A Belső Biztonságra Vonatkozó Operatív Együttműködéssel Foglalkozó Állandó Bizottság ülésein, beleértve a Politikai és Biztonsági Bizottsággal a projektek megvitatásakor ad hoc alapon tartott közös üléseket.

³⁸ EMPACT – Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetettség Ellen.

³⁹ A következtetések utaltak „a hatékony és szoros regionális és nemzetközi együttműködés szükségességére, többek között az Europollal és az Eurojusttal, a jogállással kapcsolatban elfogadott tagállami álláspontok sérelme nélkül”.

⁴⁰ A KKBP által finanszírozott program, 2017–2019, 6 508 136 EUR.

⁴¹ IPA 2017–2019, 13 millió EUR: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ).

⁴² IPA 2015–2019, 2 millió EUR: UNODC.

Keleti szomszédság

Kelet-Európa jelenlegi instabilitása a tűzfegyverekkel való tiltott kereskedelem fokozódásához vezetett a régió különböző országaiban, például Ukrajnában. Ez jelentős hosszú távú biztonsági fenyegetést jelent Ukrajnára és az EU-ra is. Az EU és Ukrajna közötti ezzel kapcsolatos együttműködés ezért mindkét fél érdeke. Az EU az Ukrajnával és a régió más országaival való kétoldalú kapcsolataiban következetesen integrálja a tiltott kézi- és könnyűfegyverek elleni küzdelem kérdését a biztonsági kérdésekről a szomszédságban található partnerországokkal folytatott párbeszédbe.

Intézkedések:

- Az EU és tagállamai integrálják a tűzfegyverekkel, illetve kézi- és könnyűfegyverekkel való kereskedelem elleni küzdelem kérdését a biztonsági kérdésekről a szomszédságban található partnerországokkal, például Ukrajnával folytatott párbeszédbe.
- Az EU és tagállamai kommunikációs csatornákat hoznak létre az uniós és ukrán szakértők között, kapcsolattartási pontot neveznek ki a zökkenőmentes együttműködés, a tudatosság növelése, valamint a bevált gyakorlatok és a szakértelem megosztása érdekében, továbbá azonosítják a képzési igényeket és egyéb kísérő intézkedéseket, hogy megerősítsék Ukrajna kapacitását ezen a téren.
- Az EU és tagállamai tovább dolgoznak egy állandó technikai kerasztalon Ukrajnával a tűzfegyverekkel való tiltott kereskedelem által jelentett sürgető probléma és az azzal kapcsolatos kockázatok kezelése érdekében, hogy az ilyen fegyverek terroristák és szervezett bűnözői csoportok kezébe kerüljenek.

Déli szomszédság

A kézi- és könnyűfegyverek eltérítése és kereskedelme tovább táplálja a régóta fennálló fegyveres konfliktusokat, amelyeknek széles körű regionális következményei vannak a Közel-Keleten és Észak-Afrikában (MENA). Ebben a régióban a tiltott kézi- és könnyűfegyverek több forrásból származnak, beleértve a rosszul biztosított készleteket és az olyan kézi- és könnyűfegyvereket, amelyek az uniós tagállamok törvényes termeléséből és engedélyezett kiviteléből származnak, ám illetéktelen végfelhasználók eltérítették őket.

A szervezett és súlyos nemzetközi bűnözésre vonatkozó, 2018–2021. évi európai uniós szakpolitikai ciklus konkrét operatív intézkedéseket tartalmaz ezekben a régiókban a tűzfegyverekkel való tiltott kereskedelem terén folytatott együttműködés javítása érdekében. A szorosabb kétoldalú együttműködés alapvető szerepet játszik a tűzfegyverekkel való tiltott kereskedelem transznacionális dimenziójával szemben a régióban folytatott hatékonyabb küzdelem szempontjából. Ösztönözni kell ezért ezen a területen az EU és a MENA közötti koordinációt, szem előtt tartva, hogy el kell kerülni az egyes erőfeszítések közötti átfedéseket, illetve biztosítani kell az Unió által támogatott vagy finanszírozott meglévő kezdeményezésekkel való koherenciát és koordinációt.

Intézkedések a Közel-Keleten és Észak-Afrikában:

- Az EU a biztonságról szóló párbeszéd révén fokozott együttműködésre törekszik **Algériával** a tűzfegyverek transzferének ellenőrzése, valamint a kézfegyverekkel való tiltott kereskedelem elleni küzdelem terén.

- Az EU tovább támogatja **Tunéziát** a biztonsági ágazat reformjában és a határigazgatásban, főként egy konkrét finanszírozási program révén, ami közvetlen hatással lesz a tűzfegyverek tiltott kereskedelmének ellenőrzésére.
- Az EU elősegíti valamennyi olyan kezdeményezés végrehajtását, amely elmélyíti az együttműködést **Marokkóval** a tűzfegyverek és a kettős felhasználású termékek kivitelének ellenőrzése terén a kiemelt státuszt végrehajtó EU–Marokkó cselekvési tervnek⁴³ megfelelően.
- Az EU tovább támogatja **Libanont** és **Jordániát** a szervezett bűnözés elleni küzdelem (többek között a biztonsági ágazat reformjához nyújtott segítséggel és az integrált határigazgatás támogatásával) és a tűzfegyverek tiltott kereskedelmének ellenőrzése terén.
- Az EU folytatja az EU és a MENA közötti együttműködés megerősítését a tűzfegyverek tiltott kereskedelmének leküzdése terén, többek között az EUROMED Police IV⁴⁴ révén. Ez a regionális program fokozni kívánja az operatív és stratégiai rendőrségi együttműködést a MENA régióban a déli partnerországok nemzeti hatóságai, valamint az uniós tagállamok (és uniós ügynökségek) között.
- Az EU tovább támogatja az illetéktelen szereplők felé történő eltérítés ellenőrzését a régióban, valamint a hírszerzési információkon alapuló kockázatértékelést és az eltérítés megakadályozására irányuló intézkedéseket, figyelembe véve az iTrace projekt⁴⁵ pozitív eredményeit.
- Az EU tovább támogatja a helyi bűnüldözési szervek és biztonsági erők kapacitásépítését a fizikai biztonság és a készletkezelés, a felesleg megsemmisítése, valamint a tiltott kézi- és könnyűfegyverek dokumentálásának és nyomon követésének vonatkozásában.

⁴³ Együttes javaslat A TANÁCS HATÁROZATA Az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás által létrehozott Társulási Tanács keretében a kiemelt státuszt végrehajtó EU–Marokkó cselekvési terv (2013–2017) végrehajtására irányuló ajánlás elfogadása tekintetében képviselt uniós álláspontról (* JOIN/2013/06 final – 2013/0107 (NLE)).

⁴⁴ <https://www.euromed-police.eu/>

⁴⁵ <https://www.conflictarm.com/itrace>

Intézkedések Afrikában (Száhel-övezet):

- Az EU támogatja a kereskedőhálózatoknak – beleértve a Száhel-övezeten túlra kiterjedő hálózatoknak – a hírszerzési információk alapján történő nyomon követését, hogy hatékonyabban tudja kezelni azt a kockázatot, amelyet a **mali** és a **líbiai** politikai válság során az állami készletek nagyarányú kiáramlása továbbra is jelent a regionális stabilitásra.
- Az EU támogatja az igazgatási és nyilvántartási kapacitásépítést **Maliban** és **Líbiában** a kézi- és könnyűfegyverek biztosításával és kezelésével foglalkozó rendszerek, többek között a készletkezelés, a feleslegek megsemmisítése, valamint az átfogó nyilvántartás és fegyverelszámolási rendszerek fejlesztése érdekében.
- Az EU támogatja a nyomonkövetési és a regionális információmegosztási kapacitást, többek között olyan regionális mechanizmusok révén, mint a Nyugat-afrikai Államok Gazdasági Közössége (ECOWAS) által a kézi- és könnyűfegyverek vonatkozásában kötött egyezmény ellenőrzési intézkedései, a Száhel-övezet G5 országai⁴⁶, az Afrikai Unió, illetve olyan globális csatornák, mint az iARMS adatbázis.
- Az EU továbbra is elősegíti a további igazságügyi együttműködést és a közös határbiztonsági kezdeményezéseket.
- Az EU támogatja az érintett szereplők kapacitását a tiltott kézi- és könnyűfegyverek nyomon követése, jelentése, az ilyen fegyverek elleni küzdelem és az ártalmatlanításuk terén, és nagyobb szerepet ad a régióhoz kapcsolódó KBVP-misszióknak a tiltott kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzése, a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésével kapcsolatos képzés szervezése, a fizikai biztonsághoz, a készletkezeléshez és a felesleg megsemmisítéséhez nyújtott támogatás, valamint a nyomon követés és határellenőrzés elősegítése terén.
- Az EU szinergiára törekszik az Afrikai Unió „A fegyverek elhallgattatása” elnevezésű kezdeményezésével⁴⁷, a tiltott kézi- és könnyűfegyverekről szóló, az Afrikai Unió Miniszteri Tanácsa által 2000-ben elfogadott Bamakói Nyilatkozattal⁴⁸, valamint a tiltott kézi- és könnyűfegyverek elleni, 2011-ben Loméban elfogadott afrikai uniós stratégiával⁴⁹.
- Az EU fejleszti a más donorokkal való koordinációs kapacitását a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzése terén ebben a régióban.

Az amerikai kontinens

Intézkedés az amerikai kontinensen:

- Az EU szinergiára törekszik a vonatkozó amerikai államokkal és regionális szervezetekkel a kézi- és könnyűfegyverek tiltott terjesztésének és kereskedelmének korlátozása érdekében a fegyveres erőszak és bűnözés visszaszorítása céljából⁵⁰.

⁴⁶ <http://www.g5sahel.org/>

⁴⁷ <https://issafrica.org/pscreport/uploads/AU%20Roadmap%20Silencing%20Guns%202020%20pdf%20en.pdf>

⁴⁸ http://www.un.org/en/africa/osaa/pdf/au/cap_smallarms_2000.pdf

⁴⁹ <https://www.unrec.org/docs/Strategy%20Final.pdf>

⁵⁰ Egy 2013. évi UNODC-tanulmány szerint a szándékos emberölés 2012-ben világszerte közel fél millió (437 000) ember halálát okozta. Az esetek több mint egyharmada (36 %) az amerikai kontinensen történt. A

3. UTÁNKÖVETÉS ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

Ez a közös közlemény ismerteti a tiltott tűzfegyverek, kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeresek által jelentett fenyegetés uniós kezelésének módjára vonatkozó egységes értelmezés és közös előremutató megoldás elemeit, az EU és a tagállamai által az Unió határain belül meghozandó intézkedéseket, valamint a kézi- és könnyűfegyvereknek az EU szomszédságában és a világ többi részén való ellenőrzése vonatkozásában az együttműködésre és segítségnyújtásra vonatkozó javaslatokat.

A Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője felkéri a Tanácsot egy olyan, a tiltott tűzfegyverek, kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeresek elleni uniós stratégia elfogadására, amely a fenyegetés általános kezelése érdekében a polgári és a katonai célú tűzfegyverekre is kiterjed, az ebben a közös közleményben ismertetett elemek alapján.

Az EKSZ és a Bizottság éves eredményjelentést fog készíteni a stratégia végrehajtásáról.

---

gyilkosságok áldozatainak közel fele 15–29 év közötti személy volt, és a tűzfegyverek használata különösen gyakori ebben a régióban, ahol a gyilkosságok kétharmadát (66 %) fegyverrel követik el.